

Î N C H E I E R E

04 noiembrie 2020

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Cocîrlă Iurii,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Cocîrlă Iurii împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ și stabilirea pensiei,

împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 02 august 2019 Cocîrlă Iurii a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 03 martie 2016, reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 13 - Chișinău a depus cerere Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Chișinău, prin care a solicitat stabilirea pensiei de dizabilitate pentru Cocîrlă Iurii.

La 30 martie 2016 a fost emisă decizia de refuz în stabilirea pensiei de dizabilitate, din motiv că stagiul de cotizare necesar este mai puțin de 5 ani.

La 03 aprilie 2019, IP-13 a depus cerere repetată cu aceeași solicitare. În aceeași zi, Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Chișinău, a răspuns că nu sunt îndeplinite condițiile art. 20 alin. (1) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 – stagiul de cotizare în raport cu vârsta la data constatării invalidității: 26-31 ani stagiul de cotizare de 3 ani.

A menționat reclamantul că, la 24 aprilie 2019 a depus cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei din 30 martie 2016, stabilirea și acordarea pensiei de dizabilitate cu achitarea acesteia din 03 martie 2016. La 25 iunie 2019 a primit răspuns, prin care a fost informat că a confirmat doar serviciul militar prin contract, ceea ce reprezintă perioadă necontributivă, care urmează a fi

asimilată perioadelor contributive, temei legitim de a fi stabilită pensia de dizabilitate în condițiile legii, nu există.

Consideră reclamantul că Casa Națională de Asigurări Sociale, contrar prevederilor Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, i-a refuzat în stabilirea pensiei de dizabilitate, deoarece conform art. 20 alin. (3) din Legea menționată, stagiul de cotizare necesar se stabilește în raport cu vârsta la data adresării cererii pentru stabilirea pensiei de dizabilitate. Astfel, potrivit deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale din 30 martie 2016, data stabilirii incapacității este 03 martie 2016. La acel moment, tabelul nr. 1 din Legea citată prevedea stagiul de cotizare în raport cu vârsta la data constatării invalidității: 26-31 ani, stagiul de cotizare 3 ani.

A specificat reclamantul că, în luna martie 2016, avea vârsta de 27 de ani și a activat în cadrul MAI de la 18 mai 2012 până la data de 02 iulie 2015, adică mai mult de 3 ani. Iar specialistul Casei Naționale de Asigurări Sociale a refuzat în stabilirea pensiei de dizabilitate deoarece nu avea stagiul de cotizare de 5 ani, însă stagiul de cotizare de 5 ani era necesar pentru persoanele cu vârsta mai mare de 31 de ani. Ulterior, nefiind anulată decizia, Casa Națională de Asigurări Sociale, i-a comunicat că nu avea stagiul necesar de cel puțin trei ani.

Examinând cererea prealabilă, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a refuzat în stabilirea pensiei de dizabilitate, menționând că serviciul militar prin contract constituie perioadă necontributivă, ceea ce este incorect, deoarece art. 5 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 prevede că perioadele necontributive (cum ar fi serviciul în cadrul MAI) ale asiguratului sunt asimilate stagiului de cotizare. Deci, serviciul MAI (perioadă necontributivă) este asimilată stagiului de cotizare și nicăieri nu este menționat că urmează a fi asimilate perioade contributive.

Reclamantul a susținut că, prin acțiunile/inacțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale i-a fost cauzat un prejudiciu moral, fiind discriminat, provocat de sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilicit al acțiunilor/inacțiunilor CNAS, de consecințele acestor acțiuni/inacțiuni, de dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate a legislației naționale și crearea intenționată a premiselor pentru a-și apăra drepturile numai în instanța de judecată, suferințe psihice, stres, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală și dificultăți. Prejudiciul moral suportat îl estimează la suma de 1,5 milioane de lei.

A solicitat reclamantul anularea deciziei din 30 martie 2016 privind refuzul stabilirii pensiei de invaliditate, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i acorde pensia de dizabilitate, inclusiv achitarea pensiei restante, începând cu data de 03 martie 2016, încasarea sumei de 1,5 milioane de lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 04 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial.

S-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Chișinău, Centru) nr. 91/2016/20961 din 30 martie 2016 privind refuzul stabilirii pensiei de invaliditate lui Cocîrlă Iurii.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința reclamantului Iurii Cocîrlă despre stabilirea pensiei de invaliditate începând cu data de 03 martie 2016.

S-a respins cererea cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 1,5 milioane de lei, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Cocîrlă Iurii și apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 04 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea deciziei, instanța de apel a specificat că, în stagiul de cotizare se includ perioadele contributive, iar în cazurile expres prevăzute de lege și perioadele necontributive. În speță, Cocîrlă Iurii a îndeplinit serviciul în cadrul organelor afacerilor interne începând cu 18 mai 2012 și până la 02 iulie 2015 (f.d.40-42). Această perioadă este necontributivă, însă se include în stagiul de cotizare în temeiul art. 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, fapt recunoscut și de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin urmare, instanța de fond corect a constatat că reclamantul întrunește condițiile pentru stabilirea pensiei de dizabilitate, deoarece la data adresării pentru stabilirea pensiei (03 martie 2016) avea vârsta de 27 de ani și confirma un stagiul de cotizare de 3 ani.

Menționează Curtea de Apel Chișinău că activitatea desfășurată de către Cocîrlă Iurii, în cadrul organelor afacerilor interne în perioada 18 mai 2012 – 02 iulie 2015 cade sub incidența art. 5 alin. (2) lit. a¹) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, această perioadă se include în stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei de dizabilitate.

La 21 august 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, cu pronunțarea unei decizii noi.

În motivarea recursului recurentul a invocat că decizia instanței de apel este parțial neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de instanța de apel ca fiind stabilite.

A susținut recurentul că stagiul de cotizare invocat de către intimat în vederea stabilirii pensiei de invaliditate și admis de instanțele de fond și apel, adică perioada de activitate realizată prin contract în cadrul Ministerului Afacerilor Interne de la 18 mai 2012 până la 02 iulie 2015, reprezintă un stagiul de cotizare necontributiv, așa cum prevede art. 5 alin. (2) lit. a¹) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998. Respectiv, doar pe baza unui asemenea stagiul de cotizare nu poate fi stabilită pensia.

Recurentul consideră că instanțele de judecată inferioare au recalificat neîntemeiat caracterul stagiului de cotizare al intimatului, de la art. 5 alin. (2) lit. a¹), la art. 5 alin. (1) al Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998.

A menționat recurentul că intimatul nu posedă stagiul de cotizare minim necesar de 3 ani (perioadă contributivă) și temei de stabilire a pensiei de invaliditate, nu este.

La 09 septembrie 2020 Cocîrlă Iurii a depus recurs împotriva deciziei din 08 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei doar în partea ce privește latura prejudiciului moral și în această parte emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că instanțele de judecată nu au aplicat dispozițiile Codului civil și nu au motivat hotărârile sale în ceea ce privește respingerea cererii cu privire la repararea prejudiciului moral.

Recurentul a specificat că instanțele inferioare au interpretat în mod eronat legea, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată. Astfel, instanța de apel a reprodus soluția eronată a instanței de fond, însă, nu a examinat în mod real acțiunea în ceea ce privește repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

La caz, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată, în lipsa participanților la proces, la data de 08 iulie 2020. Decizia Curții de Apel Chișinău a fost expediată Casei Naționale de Asigurări Sociale prin intermediul poștei electronice, la data de 18 august 2020 (f.d 144), iar lui Cocîrlă Iurii la data de 17 august 2020, fiind recepționată de către recurent la data de 21 august 2020 (f.d. 149).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că Casa Națională de Asigurări Sociale și Cocîrlă Iurii s-au conformat prevederilor legale și au depus recursurile la 21 august 2020 și respectiv la 08 septembrie 2020 (ștampila de pe plicul poștal), în termenul prevăzut de art. 245 Cod administrativ.

La 25 august 2020 în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale și a lui Cocîrlă Iurii, au fost expediate copiile recursurilor, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

La 08 septembrie 2020 (ștampila de pe plicul poștal), Cocîrlă Iurii a depus referință împotriva cererii de recurs a Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat respingerea cererii de recurs.

Examinând temeiurile invocate în recursuri în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră inadmisibile, din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient

de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursurile depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Cocîrlă Iurii, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și recursul depus de Cocîrlă Iurii, se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh